

گزارش سالانه‌ی برنامه‌ی «با من بخوان»

استان سیستان و بلوچستان، ایرانشهر

طرح «تقویت سواد پایه»

سال ۱۳۹۴-۱۳۹۵

مسئول پروژه: نهضت قریشی نژاد

مؤسسه پژوهشی
تاریخ ادبیات کودکان

فهرست مطالب

- ۱-پیشینه‌ی برنامه‌ی با من بخوان ۲
- ۲-معرفی کوتاه برنامه‌ی با من بخوان در منطقه ۳
- ۳-ویژگی‌های منطقه ۴
- ۴-اهداف برنامه برای یک سال اجرا در منطقه ۵
- ۵-روند اجرای برنامه ۵
 - ۵-۱- کارگاه‌های آموزشی ۵
 - ۵-۲- بازدید از روند اجرای طرح ۶
 - ۵-۳- نشست با آموزگاران ۱۲
 - ۶-ارزیابی برنامه ۱۳
 - ۶-۱- دستاوردهای کمی ۱۳
 - ۶-۲- دستاوردهای کیفی ۱۴
 - ۷-پیشنهادهای ۱۵

۱- پیشینه برنامه‌ی با من بخوان

خواندن ادبیات با هدف رشد ذهنی و عاطفی و اجتماعی کودکان، در نظام آموزش رسمی ایران جایگاهی ندارد. این کمبود به‌ویژه در جوامع و مناطق محروم که کودکان در فقر به‌سر می‌برند، وادار به کار می‌شوند و اغلب حقوق‌شان پایمال می‌شود، خود را بیشتر نشان می‌دهد. بر اساس این واقعیت‌ها موسسه پژوهشی تاریخ ادبیات کودکان از سال ۱۳۹۰ برنامه‌ی «با من بخوان» را بنیان گذاشت تا از راه ادبیات، کودکان و نوجوانان محروم را با لذت ادبیات آشنا و شیفته‌ی خواندن کند، سواد پایه و درک مطلب آن‌ها را تقویت کرده و آن‌ها را در فراگیری مهارت‌هایی همچون تفکر انتقادی و گره‌گشایی خلاقانه از دشواری‌های زندگی توانمند سازد.

«با من بخوان» برنامه‌ای برای ترویج کتابخوانی با کودکان خانواده‌های کم‌درآمد، کودکان محروم و کودکان در بحران است. این برنامه بر پایه‌ی رساندن کتاب‌های مناسب و باکیفیت به این گروه از کودکان و نوجوانان است که در وضعیت معمول زندگی به کتاب‌های باکیفیت دسترسی ندارند. برنامه‌ی «با من بخوان» برای تحقق این شعار که «همه‌ی کودکان حق دارند کتاب‌های باکیفیت بخوانند» از مردادماه ۱۳۹۰ آغاز و در نقاط مختلف ایران اجرا شده است.

«با من بخوان» بر سهیم شدن کتاب با کودکان و نوجوانان با روش بلندخوانی تمرکز دارد که با گفت‌وگو و انجام فعالیت‌های خلاق هنری در پیوند با کتاب، برای تاثیرگذاری عمیق‌تر و ایجاد لذت، شوق خواندن و برانگیختن انگیزش‌های زیبایی‌شناختی و معنایی کتاب، همراه می‌شود. رویکرد دیگر «با من بخوان» تقویت سواد پایه و مهارت‌های خواندن و نوشتن کودکان به ویژه کودکان دو زبانه از راه ادبیات و به وسیله‌ی بسته‌های آموزش خلاق کودک محور است. این برنامه بر اساس این اهداف و رویکردها، افزون بر گزینش آگاهانه‌ی کتاب‌های مناسب و باکیفیت و رساندن آن به دست کودکان مناطق محروم، می‌کوشد با برگزاری کارگاه‌های گوناگون، مربیان و آموزگاران را در زمینه‌ی بلندخوانی و فعالیت‌های در پیوند با آن توانمند کند.

برنامه‌ی «با من بخوان» برای نخستین بار در سال ۱۳۸۹ به شکل آزمایشی (پایلوت) در خانه‌ی کودک محمودآباد به اجرا درآمد. با اجرای موفق طرح در این منطقه، به تدریج برنامه‌ی «با من بخوان» به بسیاری دیگر از منطقه‌های محروم روستایی و شهری ایران گسترش یافت.

«با من بخوان» تاکنون در شماری از مراکز آموزشی ۱۳ استان کشور اجرا شده و به موفقیت‌های چشمگیری دست یافته است. طی ۵ سال از زمان آغاز برنامه، نزدیک به ۲۵ هزار کودک و نوجوان دختر و پسر در سنین ۴ تا ۱۶ سال زیر پوشش این برنامه بوده‌اند و از امکانات آن بهره‌مند شده‌اند. همچنین تاکنون نزدیک به ۱۰۰۰ مربی، آموزگار و داوطلب در کارگاه‌های «با من بخوان» آموزش دیده‌اند و نزدیک به ۴۰ هزار جلد کتاب باکیفیت گزینش، آماده‌سازی و به همراه برگه‌های فعالیت و دستنامه‌های راهنما به مناطق زیر پوشش و کتابخانه‌ها فرستاده شده است. با درک تاثیر «با من بخوان» مراکز جدیدی برای سال آینده به این برنامه پیوسته‌اند و برنامه از نظر شمار کودکان و مربیان و آموزگاران و نیز جغرافیای تحت پوشش در حال گسترش است.

«با من بخوان» در سال ۲۰۱۶ برنده‌ی جایزه‌ی بین‌المللی ترویج کتابخوانی «ایبی-آساهی» شد که از سوی دفتر بین‌المللی کتاب برای نسل جوان هر دو سال یک بار به دو گروه یا موسسه‌ای اهدا می‌شود که با انجام فعالیت‌های چشمگیر، سهم پایداری در اجرای برنامه‌های ترویج کتابخوانی کودکان و نوجوانان داشته باشند.

برنامه‌ی «با من بخوان» همچنان در حال گسترش است و با دریافت جایزه‌ی «ایبی-آساهی»، با انگیزه و امید و همراهی پشتیبانان برنامه تلاش می‌کند تا هر چه بیشتر در راستای دستیابی به جامعه‌ای که در آن دانایی برترین ارزش‌ها شمرده می‌شود، حرکت کند. این برنامه می‌خواهد گامی باشد در کنار گام‌های دیگر تا با کتابخوانی و اندیشه‌ورزی، جامعه‌ای منتقد، خلاق و شکوفا، سازنده و آفرینشگر و به دور از خشونت ساخته شود. جامعه‌ای که کودکان و نوجوانان، ارزش‌های انسانی و اخلاقی را از راه دانش‌اندوزی و ادبیات بیاموزند و در وجود خود بارور و شکوفا کنند.

۲- معرفی کوتاه برنامه‌ی با من بخوان در منطقه

با من بخوان در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ در منطقه‌ی ایرانشهر روی طرح «تقویت سواد پایه» متمرکز بود. بنا بر مذاکرات انجام‌شده پیش‌بینی شده بود ۴۰۰ بسته‌ی «الف‌باورزی» به کلاس‌های اول مناطق ایرانشهر، راسک، سرباز، لاشار، بزمان و درگان داده شود و آموزگاران برای استفاده از این بسته‌ها همراه کتاب فارسی پایه‌ی اول آموزش ببینند تا سطح سواد خواندن و نوشتن از پایه در این مناطق بهبود یابد.

- آغاز برنامه در تاریخ ۹۴/۹/۲۴ و پایان آن ۹۴/۱۱/۱۵ بود.
- اجرای برنامه در قالب دو سفر به ایرانشهر صورت گرفت؛ در سفر نخست که دو روز به طول انجامید دو نفر از آموزشگران با هدف آموزش آموزگاران رهسپار این شهر شدند و در سفر یک هفته‌ای دوم، یک گروه سه نفری برای بازدید از کلاس‌ها و ارزیابی تأثیر بسته‌ی الف‌باورزی بر بهبود توانایی خواندن و نوشتن و یادگیری زبان فارسی به این منطقه فرستاده شدند.
- شرکت عمران آذرستان پشتیبان مالی این طرح بود.
- ۴۳۰ آموزگار در این طرح برای آموزش زبان فارسی به کودکان در کارگاه‌ها شرکت کردند و آموخته‌های خود در کارگاه‌های با من بخوان را مدارس خود به اجرا گذاشتند.
- تنها منطقه‌ی لاشار آمار دقیقی از شمار کودکان زیر پوشش طرح ارائه داده است (۸۷۰ نفر: ۴۴۳ دختر و ۴۲۷ پسر) اما با توجه به شمار آموزگاران، شمار دانش‌آموزان زیر پوشش حدود ۴۰۰۰ نفر برآورد می‌شود.
- برای هر منطقه (راسک، سرباز و ایرانشهر) کارگاه «چگونگی استفاده از کتاب الف‌باورزی» به مدت چهار ساعت و نیم برگزار شد. افزون بر آن در ایرانشهر، در تاریخ ۹۴/۱۱/۱۶ یک نشست سه ساعت و نیمه برای آموزگاران منطقه‌ی ایرانشهر و سرگروه‌های سایر مناطق برگزار شد.

- ۴۰۰ بسته کتاب الفباورزی به این مناطق فرستاده شد که در مرحله‌ی بعد ۵۰ بسته‌ی دیگر هم به این رقم اضافه شد (در مجموع ۴۵۰ بسته).

۳- ویژگی‌های منطقه

کشاورزی در این منطقه به دلیل کم‌آبی طرفدار ندارد. پراکندگی روستاها زیاد است و هر ۵-۱۰ خانوار در نقطه‌ای میان یک کوه با هم زندگی می‌کنند و حتی حاضر نیستند فرزندانشان را به مدرسه‌ای آن سمت کوه بفرستند و همگی در محل خودشان خواهان یک مدرسه هستند. بنابراین در این مناطق به مدرسه‌هایی برمی‌خورید که یک آموزگار ۶ پایه را درس می‌دهد و یک مدرسه در جمع ۹ دانش‌آموز دارد. در گفت‌وگو با آموزگاران متوجه شدیم که هر منطقه حدود ۱۰۰ کلاس چندپایه (حتی ۶ پایه) دارد.

در این مناطق مردم به خاطر کوچک‌ترین هزینه‌ای از فرستادن کودکانشان به مدرسه خودداری می‌کنند برای نمونه حتی به خاطر پول بیمه‌ی سالانه ۷۰۰۰ تومان، بچه‌هایشان را به مدرسه نمی‌فرستند.

در ایرانشهر شرایط اقتصادی تا حدی بهتر است (به علت بیشتر بودن مشاغل اداری) اما برای نمونه هیت از مناطق راسک ۸۰۰ خانوار جمعیت دارد که بیشتر آن‌ها بلوچ و برخی اردو و پاکستانی‌اند، زبان مسلط آن‌ها بلوچی است و از نظر معیشتی وابسته به مرز پاکستان هستند (قاچاق گازوئیل و سوخت به پاکستان).

در بخش پیشین کشاورزی پررونق‌تر است ولی بیشتر کسانی که کشاورزی می‌کنند کسانی هستند که از نقاط دیگر می‌آیند و زمین اجاره می‌کنند. مردم بومی با وجودی که رودخانه‌ی سرباز تقریباً تمام سال آب دارد تن به کشاورزی نمی‌دهند.

منطقه‌ی سرباز هم همین وضعیت را دارد، جاده‌اش خطرناک است و قاچاقچی‌ها منطقه را ناامن کرده‌اند. گروه متخصصان با من بخوان به علت ناامنی نتوانست شب در این منطقه بماند.

منطقه‌ی لاشار ۴۳۲۰ کیلومترمربع وسعت دارد و مرکز آن اسپکه است که از شمال به ایرانشهر و از جنوب به نیک‌شهر، از شرق به سرباز و از غرب به فوج محدود می‌شود.

در کل منطقه ۴۵ مدرسه‌ی ابتدایی، ۲۱ دبیرستان دوره‌ی اول، ۱۰ دبیرستان دوره‌ی دوم و ۲ دبیرستان کارودانش به آموزش دانش‌آموزان می‌پردازند و ۵۵٪ دانش‌آموزان دخترند.

به طور کلی به استثنای کسانی که کار اداری و کشاورزی می‌کنند، معیشت عامه‌ی مردم در این مناطق به مرز پاکستان بستگی دارد. قاچاق گازوئیل و مواد سوختی، وارد کردن میوه و پارچه، قاچاق انسان‌ها (رد کردن از مرز)، قاچاق موادمخدر، و مواردی هم از گروگان‌گیری در بعضی قبایل منابع اصلی درآمد مردم این مناطق هستند.

وضعیت راه‌ها نسبتاً خوب است و حتی بسیاری از روستاها که قبلاً ساکنان آن‌ها باید پیاده به روستاهای اطراف رفت‌وآمد می‌کردند، اکنون از جاده‌ی آسفالت برخوردارند.

وضعیت کلی سواد در منطقه ضعیف است و آموزش پیش‌دبستانی در منطقه وجود ندارد.

عمده‌ی آموزگاران در مناطق راسک و سرباز «خرید خدمت» هستند. یعنی اداره‌ی آموزش و پرورش منطقه از طریق شرکت‌های پیمانکاری آن‌ها را استخدام کرده؛ این افراد اغلب آموزشی در مورد شیوه‌های تدریس و رفتار با کودک و روبه‌رو شدن با چالش‌ها ندیده‌اند، و حقوق بسیار کمی دریافت می‌کنند. اهمیت ندادن به ویژگی‌های کودک و عدم توجه لازم به او، کلاس‌های چندپایه، ناآگاهی آموزگاران نسبت به روش‌های جدید و روزآمد تدریس، دو شیفت کار کردن و چندکاره بودن مهم‌ترین عوامل بازدارنده‌ای هستند که باعث پایین آمدن سطح آموزش در این منطقه می‌شوند.

۴- اهداف برنامه برای یک سال اجرا در منطقه

کمک به دانش‌آموزان پایه‌ی اول برای آموختن بهتر خواندن و نوشتن و سخن گفتن به زبان فارسی و آموزش آموزگاران در این زمینه، در واقع ارتقاء سطح توانایی خواندن و نوشتن دانش‌آموزان از طریق اجرای طرح «تقویت سواد پایه» از راه کار با بسته‌های آموزش خلاق کودک محور «الف‌باورزی».

۵- روند اجرای برنامه

برنامه در دو مرحله اجرا شد. بسته‌های الف‌باورزی برای مسئول آموزش ابتدایی استان سیستان و بلوچستان فرستاده شد و در نشست نخست‌ی که آموزگاران برای آموزش آمده بودند به وسیله‌ی خود او بین آموزگاران پخش شد.

۵-۱- کارگاه‌های آموزشی

- راسک، ۹۴/۹/۲۵ از ساعت ۸:۳۰ تا ۱۳:۳۰، شمار شرکت‌کنندگان ۸۵ نفر.
- سرباز، ۹۴/۹/۲۶ از ساعت ۸ الی ۱۲:۳۰، شمار شرکت‌کنندگان ۱۳۵ نفر.
- ایرانشهر، ۹۴/۹/۲۶ بعدازظهر، شمار شرکت‌کنندگان ۲۱۵ نفر که در دو گروه آموزش داده شدند. آموزگاران مناطق ایرانشهر، بزمان، درگان و لاشار همگی در ایرانشهر آموزش دیدند. آموزشگران این کارگاه‌ها نهضت قریشی‌نژاد و مونا جمشیدی بودند.

محتوای کارگاه‌های آموزشی:

- معرفی طرح «با من بخوان» و هدف آن
- زبان‌آموزی و اهمیت آن در پیشرفت تحصیلی کودکان
- اهمیت بیداری آواشناختی و واج‌شناختی و اهداف بسته‌ی الف‌باورزی
- معرفی بسته‌ی الف‌باورزی و شیوه‌های کار با آن، نکاتی که باید به آن توجه شود و آموزش عملی یک درس

- آموزش داوطلبانه و عملی دو درس به وسیله‌ی یک خانم و یک آقا و بررسی و گفت‌وگو درباره‌ی مواردی که به آن توجه نکرده بودند یا خوب منتقل نشده بود.
 - بیان نکاتی از آموزش خلاق کودک محور به زبان ساده، نقش و رسالت معلّمی و به طور کلی برانگیختن شوق و احساس مسئولیت در آموزگاران
 - پاسخ به پرسش‌های آموزگاران
- در هر سه منطقه‌ی راسک، سرباز و ایرانشهر کارگاه‌ها با محتوای ذکرشده در بالا برگزار شد.

۵-۲- بازدید از روند اجرای طرح

از تاریخ ۹۴/۱۱/۹ تا ۹۴/۱۱/۱۶ گروهی از متخصصان با من بخوان، خانم‌ها مونا جمشیدی، سپیده آرمین و نهضت قریشی‌نژاد برای بازدید از روند اجرای طرح به این مناطق سفر کردند.

عکس‌های بازدید از مدرسه‌های ایرانشهر

عکس‌های بازدید از مدرسه‌های راسک

عکس‌های بازدید از مدرسه‌های لشار

عکس‌های بازدید از مدرسه‌های سرباز

۵-۳- نشست با آموزگاران

در تاریخ ۹۴/۱۱/۱۵ نشستی با آموزگاران کلاس اول منطقه‌ی ایرانشهر و سرگروه‌های مناطق دیگر برگزار شد که محتوای آن موضوع‌های زیر بود:

- تحلیل و توضیح «فرم ارزیابی» تقویت سواد پایه
- توضیح دوباره‌ی اهداف طرح و نقش آموزشگران
- بررسی مواردی که در کلاس‌ها توسط آموزشگران مشاهده شده بود (فضاسازی، تفاوت کاربرد روش‌های تربیتی رشوه و پاداش در مورد کودکان، نظم‌آموزی به کودکان، افزایش اعتمادبه‌نفس کودکان، دادن فرصت فکر کردن و پاسخ دادن به کودکان، اهمیت نمایش دادن شعرها و داستانک‌ها و...)
- پاسخ به پرسش‌ها.

با توجه به اهداف طرح «تقویت سواد پایه» با همفکری آقای محمدهادی محمدی فرم ارزیابی برای بازدید از مدارس این منطقه تهیه شده بود و آموزشگران با همفکری یکدیگر روی روشی هماهنگ برای ارزیابی مطابق معیارهای پرسشنامه توافق کردند و در جریان بازدید، هر جا لازم بود فعالیت ارزیابی به آموزش برای آموزگار تبدیل می‌شد. در مجموع از ۱۳۸ کلاس بازدید به عمل آمد که بنا بر ارزیابی آموزشگران، عملکرد آموزگاران در کلاس‌ها به صورت زیر بوده است:

منطقه	کلاس‌های بازدید شده	خوب	متوسط	ضعیف
راسک	۳۴	۲۰	۵	۹
		%۵۸,۸	%۱۴,۷	%۲۶,۵
سرباز	۲۱	۱۲	۵	۴
		%۵۷,۲	%۲۳,۸	%۱۹
لاشار	۲۳	۱۵	۵	۳
		%۶۵,۳	%۲۱,۷	%۱۳
ایران شهر	۶۰	۴۲	۸	۱۰
		%۷۰	%۱۳,۳	%۱۶,۷

توجه:

خوب: هم آموزگار آموزش‌ها را به خوبی به کار برده بود و هم دانش‌آموزان خوب فرا گرفته بودند و در ابعاد مختلف (شعرها، داستانک‌ها، چیستان‌ها و...) خوب جواب می‌دادند.

متوسط: آموزگار در بخشی بیشتر و بهتر کار کرده و بخشی را ضعیف کار کرده یا اصلاً کار نکرده بود، مثلاً کودکان شعرها را خوب می‌دانستند اما داستانک‌ها را فقط خوانده بودند یا اصلاً نخوانده بودند.

۶- ارزیابی برنامه

۶-۱- دستاوردهای کمی

۱- ۴۵۰ بسته‌ی الف‌باورزی در منطقه‌ای که کتاب غیردرسی و حتی کمک‌آموزشی وجود ندارد، در مدارس پخش شده که تنها دیدن تصاویر آن برای دانش‌آموزان و آموزگاران جالب است و اطلاع از وجود آن یک پیشرفت محسوب می‌شود. حتی اگر آموزگاران تنها برای فرزند خودشان از آن استفاده کرده باشند ۴۵۰ کودک از این آموزش پیشرفته برخوردار شده‌اند.

۲- ۴۳۰ آموزگار پایه‌ی اول در کارگاه «آموزش سواد پایه» شرکت کرده‌اند که به گفته‌ی خودشان «در منطقه‌ای محروم، از کلاسی پر بار از نظر آموزشی، مهم و کارآمد و متفاوت با تمام کلاس‌های آموزش ضمن خدمت‌شان» برخوردار شده‌اند و «نسبت به دانش‌آموز و کلاس و حل مشکلات کودکان و مسئولیت‌شان دید روشن‌تری پیدا کردند و روحیه گرفتند». این آموزش‌ها در ۴۳۰ خانواده و ۴۳۰ کلاس کم‌وبیش تأثیر خود را خواهد گذاشت.

۳ - ۳۳۰ بسته‌ی کتاب به کلاس‌هایی رفتند که از آن‌ها بازدید نشد اما حداقل دستاوردهای مورد ۱ و ۲ را داشته‌اند. متخصصان با من بخوان از ۱۳۸ کلاس بازدید کردند. به طور میانگین در جاهای مختلف بین ۶۰ تا ۷۰ درصد آموزگاران از کتاب‌ها خوب استفاده کرده بودند و بازخورد مثبت آن در دانش‌آموزان‌شان قابل مشاهده بود.

۶-۲- دستاوردهای کیفی

تأثیرات بر آموزگاران

اجرای طرح باعث ایجاد روحیه‌ی امیدواری و دلبستگی به کار در آموزگاران، برانگیختن شوق و علاقه نسبت به کودکان و همبستگی انسانی و ملی در بسیاری از آموزگاران شده است؛ خودشان نوشته بودند حس بسیار خوبی دارند که کسانی در ایران به فکر آن‌ها هستند و افتخار می‌کنند که ایرانی هستند.

اجرای طرح و آموزش به روش خلاق کودک‌محور، در کالبد بی‌احساس آموزش و پرورش روحی تازه دمیده که آموزگار و دانش‌آموز را تحت تأثیر قرار داده است. مسئولان آموزش و پرورش با شگفت‌زدگی می‌گفتند که این کارگاه، نخستین کلاس آموزشی است که آموزگاران تا پایان آن نشسته‌اند در حالی که معمولاً در میانه‌ی کلاس‌های دیگر سالن خالی می‌شود. آموزگاران با شوق نوشته بودند: «از شنبه آموزگار دیگری خواهیم بود».

در یک برآورد کلی می‌توان گفت همه‌ی آموزگاران که در کارگاه آموزشی شرکت کرده بودند به جز دو نفر راضی بودند، کارگاه را کاربردی و مفید می‌دانستند و بر این عقیده بودند که وقتشان تلف نشده است و بسیار برای کارشان آموخته‌اند. آموزشگران با من بخوان در بازدید از کلاس‌های این آموزگازان، ارزیابی را تبدیل به آموزش کردند. اجرای شعرخوانی با ادا و اطوار و معنی کردن واژه‌ها برای کودکان که باعث می‌شد در ۵ تا ۶ دقیقه کودکان به راحتی واژگان را حفظ شوند؛ اجرای یک نشست بلندخوانی داستانک یا انجام یک گفت‌وگو با کودکان بازخورد مثبتی از طرف اکثر این آموزگاران داشت و اعتراف می‌کردند که احتمالاً روش کار آن‌ها درست نبوده است.

تأثیرات بر دانش‌آموزان

اجرای طرح و آموزش به روش خلاق کودک‌محور و وارد شدن لذت و سرگرمی (نمایش، ادا و اطوار، شعر، گرد نشستن و ...) در فضای کلاس‌ها تأثیر فوق‌العاده‌ی بر روحیه‌ی کودکان داشته است. در گزارش بازدیدها آمده است که کودکان با چه شوری نفس نفس می‌زدند و شعرها را می‌خواندند.

آموزگاران چنین اظهارنظر می‌کردند: «کتاب الف‌باورزی کار ما را خیلی راحت کرده است. حروف الف‌با بهتر در ذهن کودکان می‌ماند؛ کودکان سرحال‌تر شده‌اند و با دقت بیشتری گوش می‌دهند. این کتاب باعث شده بچه‌ها حرف زدن یاد بگیرند؛ بچه‌هایی که اصلاً حرف نمی‌زدند حالا حرف می‌زنند. آن‌ها که اصلاً قلم روی کاغذ نمی‌گذاشتند حالا مشق‌هایشان را تمیز و مرتب می‌نویسند. با وجودی که کتاب «آموزش الف‌بای فارسی با شعر» واژه‌های ساده‌تری دارد از زمانی که بسته‌ی «الف‌باورزی» را کار می‌کنیم، دانش‌آموزان شعرها را بهتر حفظ می‌شوند و بیشتر لذت می‌برند. روزهای اوّل مفهوم داستانک‌ها را متوجه نمی‌شدند ولی حالا درک می‌کنند و به پرسش‌ها پاسخ می‌دهند. پدر و مادرهایی که به کودکان‌شان توجه می‌کنند از ما می‌پرسند چه طرحی اجرا می‌کنید که بچه‌های ما این قدر کنج‌کاو شده‌اند و سؤال می‌کنند. ما حالا فهمیده‌ایم که اشکال از روش کار ما بوده است.»

دانش‌آموزان هم که برای اولین بار برایشان از شیوه‌ی لذتبخش و شاد در آموزش استفاده شده بود در زمینه‌ی تمییز شنیداری، حافظه‌ی شنیداری، درک از آمیختن واک‌ها، سخن گفتن، خواندن و نوشتن پیشرفت خوبی کرده بودند. تقویت اعتمادبه‌نفس، شادمانی و علاقه‌مندی به یادگیری، فکر کردن، خلاقیت و گسترش دایره‌ی واژگانی و به طور کلی وسیع‌تر دیدن دنیا از دستاوردهای جنبی اجرای این طرح بود.

بعضی آموزگاران کلاس‌های چندپایه به این نتیجه رسیده بودند که آموزش کتاب الفباورزی در کلاس‌های بالاتر دانش‌آموزان را هم در سخن گفتن و هم در یادگیری توانا‌تر می‌کند. این آموزگاران کتاب را با همه کار می‌کردند. همه‌ی دانش‌آموزان شعرها را می‌خواندند؛ داستانک‌ها را نمایش می‌دادند و در گفت‌وگوهای مربوط به آن شرکت می‌کردند. در بازدیدها شادی و اعتمادبه‌نفس کودکان در دورترین روستاها (تا ۴ کیلومتری مرز پیشین) حس می‌شد. همه جا کودکان با شادی و علاقه‌مندی شعرها را با هم می‌خواندند. دایره‌ی واژگانی نسبتاً وسیعی داشتند؛ قدرت بیان و توان خواندن و نوشتن‌شان با معیارهای فرم ارزیابی خوب بود. عوض شدن شیوه‌ی تدریس به آن‌ها این فرصت را داده بود که کودکی کنند و کودکانه بیاموزند. با جواب دادن به چیستان‌ها فکر کردن را آموخته بودند، بعضی پرسش‌ها را که نمی‌توانستند پاسخ دهند، پس از فکر کردن یا در گفت‌وگو پاسخ می‌دادند.

تغییر فضای کلاس‌ها

آموزگاران که خوب کار کرده بودند از آموخته‌هایشان استفاده کرده بودند و با نقاشی عنکبوت‌ها روی دیوار، ساختن عنکبوت‌ها با کیسه‌ی زباله، درست کردن کاکاکالاغه یا ماسک کاکاکالاغه را سر چوب زدن در کلاس فضاسازی کرده بودند و هر وقت آموزگار سراغ کاکاکالاغه می‌رفت، کودکان با شوق منتظر شنیدن داستانک دیگری از کاکاکالاغه می‌شدند.

تأثیرات بر آموزشگران با من بخوان

تجرباتی که آموزشگران طرح «با من بخوان» در اجرای این برنامه به دست آوردند نیز دستاورد دیگر این طرح بود.

۷- پیشنهادات

۱. اختصاص زمان بیشتری برای آموزش آموزگاران و در اولویت قرار دادن آموزش آموزگاران
۲. برگزاری کارگاه‌های آموزشی با شمار شرکت‌کنندگان کم‌تر
۳. برگزاری نشست‌های آشنایی با طرح و توضیح اهمیت آن برای مدیران مدارس و مسئولان مربوط
۴. برگزاری کلاس‌های آموزشی جدا و ویژه برای آموزگاران کلاس‌های چندپایه
۵. وارد کردن روش تدریس کتاب فارسی در برنامه‌ی آموزشی
۶. تأکید روی اهمیت وجود آموزش پیش‌دبستانی و توضیح آن به مسئولان